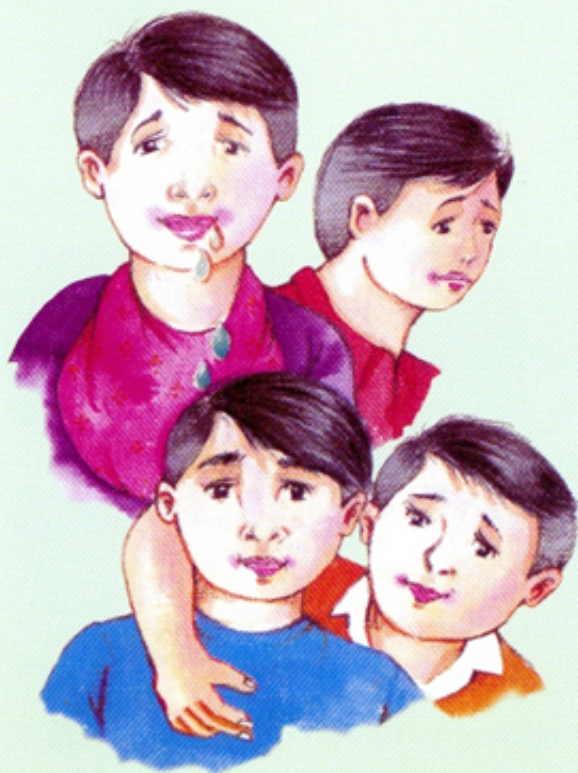

เทคนิคการบำบัด พฤติกรรมน้ำลายไหล

กลุ่มการพยาบาล
สถาบันราชานุกูล

เทคนิคการบำบัดพฤติกรรมน้ำลายไหล

พฤติกรรมน้ำลายไหล คืออะไร

คือพฤติกรรมที่มีน้ำลายไหลออกจากปาก บ่อยครั้งหรือตลอดเวลา โดยจะมีน้ำลายไหลเปื้อนริมฝีปาก กาง มุมปากทั้งสองข้างก็ได้

สาเหตุ

เกิดจากความผิดปกติ ในการควบคุมกล้ามเนื้อรอบริมฝีปาก ขากรรไกร และลิ้น ทำให้การควบคุม การเปิดปิดของริมฝีปากและการเคลื่อนไหวของขากรรไกรในทิศทางต่างๆ ทำงานได้ไม่คล่อง ส่งผลให้เกิดภาวะน้ำลายไหลตลอดเวลา

การบำบัดพฤติกรรมน้ำลายไหลคืออะไร

คือ การใช้เทคนิคบำบัดดังนี้

- ❖ เทคนิคการควบคุมการเคลื่อนไหวของขากรรไกร
- ❖ เทคนิคการควบคุมการเคลื่อนไหวของริมฝีปาก
- ❖ เทคนิคการควบคุมการเคลื่อนไหวของลิ้น

ประโยชน์การบำบัดพฤติกรรมน้ำลายไหล

๑. การบำบัดพฤติกรรมน้ำลายไหลทำให้กล้ามเนื้อรอบริมฝีปาก กล้ามเนื้อบริเวณขากรรไกรและลิ้นแข็งแรง สามารถควบคุมการไหลของน้ำลายไม่ให้ไหลซึมออกมา เป็นที่รังเกียจแก่ผู้พบเห็น

๒. เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ของเด็ก เช่น ทักษะการพูด ทักษะการรับประทานอาหาร การดูกลืน

ข้อปฏิบัติ

๑. สร้างสัมพันธภาพกับเด็กเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ

๒. ประเมินสภาพปัญหาพฤติกรรมน้ำลายไหลก่อนทำการบำบัด

๓. วางแผนการบำบัด

๓.๑ ทำความเข้าใจเทคนิคบำบัดพฤติกรรมน้ำลายไหล

๓.๒ จัดตารางเวลาสำหรับการบำบัด

๔. ดำเนินการบำบัดตามแผนดังนี้

๔.๑ ก่อนการบำบัดทุกครั้งต้องเตรียมอุปกรณ์ให้ครบ

๔.๒ ผู้บำบัดต้องตัดเล็บให้สั้นและล้างมือให้สะอาด

๔.๓ ทำการบำบัดพฤติกรรมน้ำลายไหลตามเทคนิคอย่างสม่ำเสมอ

๔.๔ ขณะบำบัดกล่าวชมเชยเด็กเป็นระยะเมื่อเด็กให้ความร่วมมือ

๕. ประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะๆ

เทคนิคการบำบัดพฤติกรรมน้ำลายไหล

๑. เทคนิคการควบคุมการเคลื่อนไหวของขากรรไกร

๑.๑ ฝึกการควบคุมการเคลื่อนไหวของขากรรไกรด้วยนิ้ว ๓ นิ้ว ดังนี้

๑.๑.๑ ใช้นิ้วหัวแม่มือวางบนขากรรไกรขึ้นมาถึงกกหู เพื่อยับยั้งการเคลื่อนไหวในแนวด้านข้าง

๑.๑.๒ วางนิ้วชี้บนคางด้านหน้าและกดลงเล็กน้อยเพื่อควบคุมการเปิดปิดของขากรรไกรพร้อมกับกระตุ้นให้มีการกัมสิทธิ์ระมาแนวด้านหน้า

๑.๑.๓ วางนิ้วกลางใต้คาง และกดขึ้นตรงบริเวณฐานของลิ้น เพื่อป้องกันมิให้ลิ้นดันออกมาและป้องกันมิให้ขากรรไกรอ้าออก

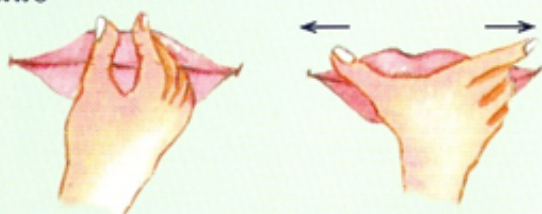
๑.๑.๔ วิธีการตามข้อ ๑ อาจทำให้เกิดการกระตุ้นในช่องปาก เกิดการหลั่งน้ำลายมากขึ้น ควรใช้นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลางของอีกมือหนึ่งถูบลำคอบริเวณด้านข้างกล่องเสียงในทิศทางขึ้นเริ่มจากกระดูกไหปลาร้าจนถึงใต้คาง

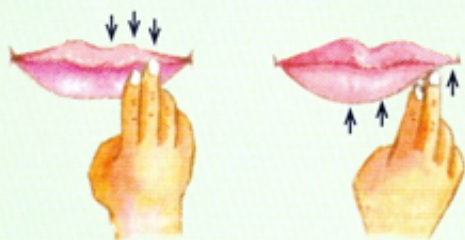
๒. เทคนิคการควบคุมการเคลื่อนไหวของริมฝีปาก

๒.๑ การควบคุมการเคลื่อนไหวของริมฝีปาก
ดังนี้

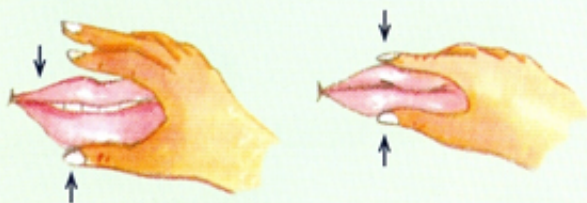
๒.๑.๑ ใช้เทคนิคการกดกล้ำเนื้อริม
ฝีปากบนและล่างในแนวเส้นตรง ด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัว
แม่มือ

๒.๑.๒ ใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางลูบด้วยแรงกด
สม่ำเสมอบริเวณด้านข้างของแต่ละด้านของริมฝีปากบน
ในทิศทางลงและริมฝีปากล่างในทิศทางขึ้น

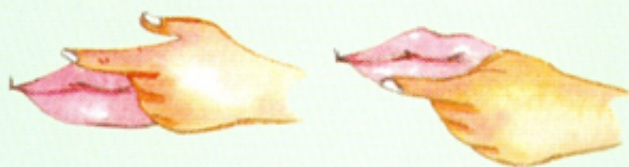
๒.๑.๓ จับริมฝีปากบนและล่างในแนวราบ
ให้แรงกดลงไปอย่างช้าๆ นานประมาณ ๑-๒ วินาที
แล้วปล่อยอย่างช้าๆ จะกระตุ้นให้เด็กปิดริมฝีปากได้

๒.๑.๔ ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้จับริมฝีปากดึงออกแล้วปล่อยให้ติดกลับ ทำเช่นนี้ทั้งริมฝีปากบนและริมฝีปากล่าง

๒.๑.๕ วางนิ้วชี้ลงบนริมฝีปากในแนวราบ ให้แรงกดไปอย่างช้าๆ นานประมาณ ๑-๒ วินาที แล้วปล่อยอย่างช้าๆ จะกระตุ้นให้เด็กปิดริมฝีปากได้ ทำเช่นนี้ทั้งริมฝีปากบนและริมฝีปากล่าง

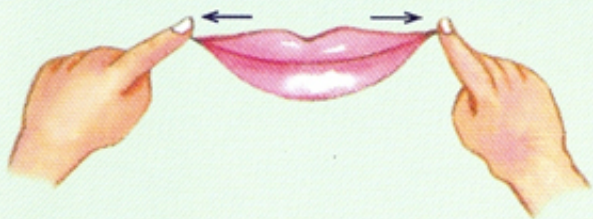

๒.๑.๖ ในรายที่เด็กสามารถฟังคำสั่ง เข้าใจปฏิบัติตามได้ให้ทำการบริหารกล้ามเนื้อริมฝีปากดังนี้

๒.๑.๖.๑ ยื่นริมฝีปาก

๒.๑.๖.๒ ดึงริมฝีปากให้ขม

๒.๑.๖.๓ เคลื่อนริมฝีปากไป
ทางซ้ายและขวา

๒.๑.๗ จัดกิจกรรมให้เด็กเล่น เช่น
การเป่านกหวีด เป่าเทียน เป่าฟองสบู่ การดูคนน้ำ
หรือใช้ปากเป่ากระดาษ

เป่านกหวีด

เป่าเทียน

เป่าฟองสบู่

เป่ากระดาษ

๓. การควบคุมการเคลื่อนไหวของลิ้น

๓.๑ เพิ่มการเคลื่อนไหวในทิศทางด้านหน้า

๓.๑.๑ ใช้ไม้ไอศกรีมแคะหรือเขี่ยเบาๆ

ให้เด็กแลบลิ้นออกมา

๓.๑.๒ แคะไอศกรีม น้ำหวาน บริเวณ
ริมฝีปากบน ล่าง มุมปาก เพื่อให้เด็กแลบลิ้นเลีย

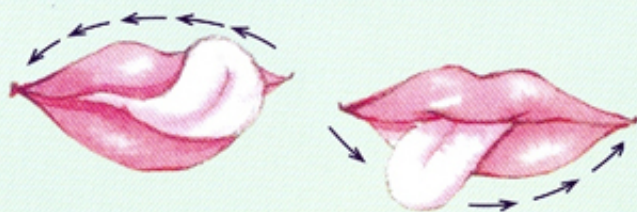

๓.๒ เพิ่มการเคลื่อนไหวในทิศทางด้านข้าง

๓.๒.๑ ใช้ไม้ไอศกรีมกดที่ด้านข้างของ
ลิ้นเป็นพักๆ ทั้งสองข้างสลับกัน

๓.๒.๒ เพิ่มความสามารถในการกวาด
ลิ้นขึ้นลง โดยแตะไอศกรีม ลูกอม หรือน้ำหวาน
บนริมฝีปากบน ล่าง กระตุ้นให้เด็กกวาดลิ้นเสีย

๓.๒.๓ ฝึกให้เด็กออกเสียง ลา ลา

ข้อเสนอแนะสำหรับ ผู้ทำการบำบัด

๑. การเริ่มบำบัดครั้งแรกๆ ส่วนใหญ่เด็กจะขัดขืน ไม่ให้ความร่วมมือ ควรเริ่มต้นด้วยการใช้มือผู้บำบัดสัมผัสเบาๆ บริเวณใบหน้า รอบๆ ริมฝีปากของเด็ก โดยยังไม่ใช้เทคนิคบำบัด
๒. เมื่อเด็กคุ้นเคย ให้ความร่วมมือมากขึ้น จึงเริ่มเทคนิคแรกของการบำบัด คือ การควบคุมการเคลื่อนไหวของขากรรไกร จนเด็กคุ้นเคยกับวิธีบำบัด ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงค่อยๆ เพิ่มเทคนิคบำบัดพฤติกรรมน้ำลายไหลจนครบทั้ง ๓ เทคนิค